

Uvodna reč

ALEKSANDAR SPASIĆ

Prilika za nov početak

Prema preliminarnim rezultatima istraživanja IT tržišta koje je sprovedla beogradska kompanija Mineco, petnaest najvećih srpskih distributera IT opreme su u poslednjem tromesečju ove godine zabeležili pad prodaje od 15 posto. Da li je to svetska finansijska kriza već pokucala na vrata našeg tržišta računarske opreme?

UKUPNA VREDNOST domaćeg IT tržišta je u 2007. godini iznosila 480.000.000 evra, što je rast prihoda veći od 37 posto u odnosu na prethodnu godinu, tako da su optimističke prognoze za 2008. godinu, uprkos svetskoj finansijskoj krizi koja se nazirala, najavljivale niži ali još uvek solidan rast srpskog IT tržišta za preko dvadeset procenata.

Iako tržišna stopa rasta od dvadeset odsto deluje impresivno u mnogim evropskim zemljama, za naše nerazvijeno tržište bila bi nepovoljan pokazatelj usporavanja rasta tržišta, sa ulaganjem koje prema broju stanovnika čini tek desetak posto u odnosu na zemlje u Evropskoj uniji.

S druge strane, pesimistička prognoza analitičara govorila je da će naše IT tržište u ovoj godini porasti za samo 12 posto, što bi činilo tek trećinu rasta u odnosu na prethodnu godinu.

Iako su podaci nepotpuni, očito je da IT tržište u našoj zemlji već oseća posledice globalne finansijske krize, a samo se zbog negativnih kursnih razlika ukupni gubici srpskih informatičkih preduzeća u oktobru procenjuju na približno dva miliona evra.

Analitičar Milovan Matijević naglašava da pokretači IT tržišta u Srbiji gube na snazi, naročito u poslednja tri meseca. Osnovni podsticaji za napredak tog tržišta su rast bruto domaćeg proizvoda (BDP), stvaranje ambijenta za povećavanje direktnih stranih ulaganja i neopohodan godišnji rast IT ekonomije od bar 20 posto do 2012. godine, kako bismo se bar donekle približili razvijenim informatičkim tržištima.

U isto vreme, na usporavanje rasta tržišta negativno utiču: slabo razvijena industrija (ostvareni nivo iz 2007. godine je tek na polovini razvijenosti industrije iz 1989. godine), visok nivo nezaposlenosti (među najvišima u Evropi), nedovoljno ulaganje u istraživanje i razvoj (desetak puta niže od evropskog proseka), kao i monopol Telekoma Srbije u fiksnoj telefoniji i infrastrukturi Interneta.

Ipak, procene kažu da IT tržište u Srbiji u 2009. godini i neće opadati u odnosu na 2008. godinu, već će samo rasti sporije nego do sada, što bi našu zemlju uvrstilo među tek nekoliko država u Evropi koje će i u tim nepovoljnim uslovima ostvariti rast informatičkog tržišta.

Ministarka za telekomunikacije i informaciono društvo u Vladi Srbije Jasna Matić smatra da će informatički sektor u narednom periodu moći stranim kompanijama da pruži dobre uslove za smanjenje troškova, uz zadržavanje konkurentске prednosti. Drugim rečima, takvi uslovi mogu da malim i srednjim preduzećima iz Evropske unije omoguće da u Srbiji nastave svoju proizvodnju pod povoljnijim uslovima.

Dobra prilika za informatičke kompanije u Srbiji može da bude i to što će

velike svetske firme u periodu recesije, kada prođe prvi udar, pokušati da ostvare uštede i reorganizuju svoje poslovanje kako bi smanjile troškove, ali s ciljem da zadrže dosadašnju poziciju na tržištu.

Ohrabrujuće deluje i najava mnogih domaćih kompanija, banaka i javnih preduzeća da će i u 2009. godini nastaviti obilato da investiraju u informaciono-telekomunikacione tehnologije.

U najvećim najavljenim ulaganjima prednjačiće Telekom Srbije, koji planira da investira preko dvadeset milijardi dinara u 2009. godini, od čega će najviše sredstava biti izdvojeno za uvođenje novih 200.000 priključaka za ADSL i za nastavak digitalizacije telekomunikacione infrastrukture.

Analitičari smatraju da bi smanjenje proizvodnje zbog svetske ekonomske krize, kompanije trebalo da iskoriste za reorganizacije preduzeća i povećanje njihove efikasnosti, a ne za otpuštanje zaposlenih, kako bi spremni dočekali drugu polovinu 2009. godine, kada se očekuje postepeno smirivanje loše situacije na IT tržištu u Srbiji.

Kao i u drugim segmentima privrede u kojima državne institucije moraju da donesu mere koje bi ublažile negativne posledice svetske ekonomske krize, neopohodno je da i u oblasti informaciono-telekomunikacionih tehnologija omoguće stvaranje povoljnijeg okruženja za izvoz opreme i usluga, obezbede bolji status domaćim IT kompanijama na javnim konkursima i ubrzaju razvoj e-uprave i e-trgovine.

Jedino tako bi se stvorili uslovi za novi zamah razvoja domaće IT scene po okončanju finansijske krize, koja je i kod nas stigla pre nego što smo je očekivali.

Aleksandar Spasić je direktor i glavni i odgovorni urednik časopisa Mikro. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/arhiva/aleksandar.